

המשרד לשוויון חברתי לשכת השרה

03 נובמבר 2020
ט"ז חשוון תשפ"א

לכבוד
מר ישראל כ"ץ,
שר האוצר

הנדון: העלאת גיל פרישה לנשים

סוגיית גיל הפרישה לנשים מעסיקה את מדינת ישראל כבר שנים ארוכות, ובימים אלה עולה שוב על סדר היום. אני סבורה כי העלאת גיל הפרישה עשויה לטמון בחובה עלייה בשיעורי התעסוקה והצמיחה במשק, הגדלת קצבת הפנסיה לנשים בפנסיה צוברת ואף לעלייה בהכנסות הממשלה. לצד יתרונות אלה, העלאת גיל הפרישה פוגעת מהותית בנשים רבות, כגון נשים העובדות במקצועות שוחקים ונשים הזקוקות לקצבת הזקנה על מנת להתקיים. לצערי, כבר מכניסותן לשוק העבודה נשים פועלות במרחב שאינו שוויוני ואף מפלה. משבר הקורונה החריף מגמה זו בשוק העבודה. אנו רואים כיצד שיעורן של הנשים מקרב היוצאים לחל"ת גבוה וכיצד הן נושאות על כתפיהן את מרבית ההתמודדות עם השלכות הסגר וסגירתה של מערכת החינוך. לכן, אני סבורה שיש לשקול היטב את העלאת גיל הפרישה לנשים בכלל ובעת הזו בפרט, בהעדר תכנית מקיפה והוליסטית לנשים בשוק העבודה.

לאורך השנים הונחו מספר מתווים להעלאת גיל הפרישה לנשים, שכללו צעדים משלימים לתיקון הפגיעה. אלא שכל המתווים שהוצעו עד היום, כללו רק פתרונות נקודתיים שנועדו לסייע לאוכלוסיית הנשים המבוגרות שיפגעו באופן ישיר ומיידי מהעלאת גיל הפרישה, ואף נתנו מענה חלקי בלבד. ואכן, מתווים אלו לא הצליחו לזכות בהסכמה הרחבה הנדרשת לשם קידום נושא כבד משקל זה, והעלאת גיל הפרישה נדחתה שוב ושוב.

מניתוח כישלונות העבר ומצב תעסוקת הנשים כיום, ולאחר שיח מעמיק בין המשרד לשוויון חברתי, הרשות לקידום מעמד האישה וארגוני נשים שונים ומגוונים, עולה כי רק מענה רחב והוליסטי יאפשר העלאה של גיל הפרישה באופן מדורג ומידתי. הקשיים עימם מתמודדות נשים בשוק התעסוקה מאפיינים את משך כל "חיי העבודה" ומתעצמים באופן מיוחד בשלב הפרישה ולקראתה. לכן, על המתווה לספק מענה לא רק לאוכלוסיית הנשים המבוגרות, הנפגעות המיידיות, אלא גם להבטיח פתרונות רוחביים לאי השוויון המגדרי בשוק התעסוקה.

הפתרונות שעל הפרק ייועדו לשלוש אוכלוסיות עיקריות:

1. כלים תומכים ייעודיים ומקיפים לנשים מבוגרות, הנפגעות הישירות והמיידיות מהעלאת גיל הפרישה;

המשרד לשוויון חברתי לשכת השרה

2. כלים תומכים לנשים בגיל העבודה, אשר עובדות לאורך שנות עבודתם בשוק עבודה לא שוויוני ואף מפלה ;
3. נשים המוגדרות על פי חוק הביטוח הלאומי כ'עקרות בית', שאמנם לא מושפעות מהעלאת גיל הפרישה אך מופלות בזכויות המגיעות להן.

המתווה המוצע, אשר גובש בשיתוף עם הרשות לקידום מעמד האישה וארגוני הנשים, יתואר בקצרה להלן :

ראשית, נדרש מענה מקיף לנשים מבוגרות אשר יפגעו באופן מידי מהעלאת גיל הפרישה ובפרט נשים המועסקות במקצועות שוחקים. אני סבורה כי יש לפעול לביטול מנגנון קיזוז קצבת הזקנה לאנשים שחצו את גיל הפרישה וממשיכים לעבוד (ביטול מנגנון הדיסריגארד), הרחבת הזכאות לדמי אבטלה, הכשרות מקצועיות רלוונטיות, וכן מתן קצבאות חליפיות לקצבת הזקנה לקבוצות ייעודיות. בעת הזו, בה נשים רבות מוצאות עצמן מחוץ לשוק העבודה עקב משבר הקורונה ויתכן ולא יצליחו לשוב אליו, הצורך במענה מלא לאוכלוסייה זו הינו קריטי מתמיד.

שנית, יש לתת מענה לאי השוויון המגדרי בשוק התעסוקה, הנובע מאי השוויון המגדרי בהורות. כיום במרבית משקי הבית נשים עדיין מהוות האחריות העיקריות – ולעיתים אף הבלעדיות – לטיפול בילדים ולעבודות הבית. עובדה זו מקשה עליהן לאורך כל שלבי הקריירה – לימודים לתואר, קבלה לתפקידים משמעותיים ומתגמלים, הפעלת עסק עצמאי, התקדמות לתפקידים בכירים ופערי שכר ניכרים. פתרון רוחבי ומבני לסוגיה זו הינו הרחבת חינוך חינוך חינוך, שתעשה במקביל ובד בבד עם תקופת העלאת גיל הפרישה ותאפשר להורים בכלל ולאמהות בפרט להשתלב בשוק התעסוקה בצורה טובה יותר. פתרון נוסף הינו קידום חופשת לידה לאבות, אשר יסייע בצמצום פערי השכר בשוק התעסוקה ויפחית את ההפליה שנים סובלות ממנה בשוק העבודה כמי שנתפסות כאחריות העיקריות לטיפול בילדים. כמו העלאת גיל הפרישה, מדובר בצעדים מבניים, ארוכי טווח, בעלי יתרונות משמעותיים למשק הישראלי.

בנוסף, אוכלוסייה המוגדרת 'עקרת בית' על פי חוק הביטוח הלאומי, אמנם איננה אוכלוסייה שנפגעת ישירות מהעלאת גיל הפרישה אך היא מופלה לרעה בזכויותיה וזה המקום לאפשר גם לנשים אלו לקבל זכויות מלאות כגון קצבת זקנה החל מגיל הזכאות כמו יתר הנשים בישראל.

לסיכום, יש צורך לבחון את השפעת משבר הקורונה על שוק העבודה בכלל ועל הנשים בפרט ולפעול להרחבת בסיס הנתונים על השפעת המשבר על נשים. על כל החלטה בנושא גיל הפרישה להתקבל בשים לב לשינויים אלו ועל בסיס תכנית משמעותית לטיפול בסוגיות המצוינות מעלה ותוך קידום הפתרונות המתחייבים.

המשרד לשוויון חברתי לשכת השרה

המשרד לשוויון חברתי מחויב לטובתה של אוכלוסיית הנשים בישראל ופועל, בשיתוף הרשות לקידום מעמד האישה ארגוני נשים רבים, לבניית המתווה ההוליסטי הנדרש. זאת, על מנת להבטיח שהעלאת גיל הפרישה לנשים, תעשה באופן מידתי, תוך מזעור ככל הניתן של הפגיעה בנשים כתוצאה מהמהלך מחד, ותוך קידום השוויון המגדרי בשוק התעסוקה מאידך.

האמור במכתב זה על דעתן של הארגונים הבאים:
אוה מדז'יבוז', ראשת הרשות לקידום מעמד האישה
אניטה פרידמן, יו"ר ויצו העולמית
אורה כורזים, יו"ר ויצו ישראל
חגית פאר, יו"ר נעמת
גלי עציון, מנהלת מחלקת ייעוץ וחקיקה נעמת
חנה רדו, יו"ר ומייסדת קבוצת 19 וסופרסונאס
פרופ' חנה הרצוג, מנהלת שותפה שוות לקידום נשים בזירה הציבורית, מכון ון-ליר
מיכל גרא-מרגליות, מנכ"לית שדולת הנשים
נוגה דגן-בוזגלו, מרכז אדווה
ריבי בלר, מנכ"לית עמותת והדרת

ב ב ר כ ה,

ח"כ מירב כהן

השרה לשוויון חברתי וגמלאים

העתקים

יעל מבורך, מנכ"לית המשרד לשוויון חברתי
ערן יעקב, מ"מ מנכ"ל משרד האוצר
יוגב גרדוס, מ"מ ראש אגף תקציבים